

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 5. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Majniška deklaracija.

Glasilo »Jugoslovanske strokovne zveze«, ki pred in ob proslavi majniške deklaracije ni smatralo za primerno, počastiti obletnico tega za Slovence znamenitega dogodka, se je spomnilo deklaracije šele naknadno na ta način, da je napadlo tiste, ki so proslavili njeno dvajsetletnico. »Delavska pravica« meni, da »je praznovanje... deklaracije za iskrene Slovence prej žalosten kot vesel dogodek. Način... proslave... je strahotno značilen za našo nezrelost... Namesto stotisočev so manifestirali le desetisoči. Slavje je vzela v zakup ena sama stranka« itd.

Če je »Del. pravica« molčala pred in ob proslavi, bi bilo prav, da bi molčala še po proslavi, ker ji potem nihče ne bi mogel očitati, da je šla namenoma molče mimo in preko proslave. Po tem napadu, ki ga mnogo krščanskih delavcev zelo obžaluje, pa se glasilo JSZ ne more znebiti trpkega očitka, da je stala v isti vrsti z onimi, ki 20 letnice majniške deklaracije niso hoteli proslaviti. To je toliko bolj vredno obžalovanja, ker je bilo pred dvajsetimi leti ravno krščansko delavstvo tisto, ki se je navdušeno udeleževalo deklaracijskega gibanja in je dalo tudi svoj podpis na deklaracijo poleg političnih skupin.

»Del. pravica« zamerja, češ da proslava deklaracije ni bila proslava vsega slovenskega naroda. Mislimo, da se v tem zelo moti, saj je proslavilo majniško deklaracijo in dr. Krekov spomin prav vse, kar danes slovensko čuti in upošteva deklaracijo v tisti meri, kot je to potrebno. Kar pa tega ne čuti, je pa od proslave izostalo — brez vse škode.

V slovenskem narodu obstoja poleg večinske politične skupine še nekaj skupin, ki se same dobro zavedajo, zakaj se niso udeležile proslave.

Pristaši JNS so v svojem »naprednem« glasilu že naprej vrgli blato na deklaracijo in jo skušali prikazati slovenskemu ljudstvu kot nekaj manj pomembnega. Popolnoma naravno. Njim je neljub vsak samostojen nastop slovenskega naroda, ker fantazirajo vedno le o »integralnem jugoslavenstvu«, ki pozna le »Jugoslaven«, ne pa Slovencev. Zato jim je neljuba tudi majska deklaracija, posebno še, ker je postavil njeno idejo vodja katoliške slovenske stranke, ki je slovenskim liberalcem, pa naj se skrivajo pod to ali ono firmo, skrajno neprijetna.

Tudi naši socialpatriotje niso za deklaracijo. Pravi, da jim je premalo, da so oni zahtevali že v svoji tivoljski resoluciji mnogo več kot hoče majniška deklaracija. Sicer so pa mnenja, da se za take stvari ne brigajo, ker jim je vseeno, če so Slovenci ali Jugoslaveni, ker so oni itak internacionalni.

Ali je mar pogrešila »Del. pravica« med proslavljalci deklaracije komuniste? Kršč. delavci zaradi njihove neudeležbe niso žalostni, ker komunisti tudi pri proslavi deklaracije ne bi pokazali več pozitivnosti, kot jo kažejo pri ostalih prilikah. Sicer pa smo mnenja, da komunizem nima mesta med demokrati.

Kdo bi še spadal med tisti »narod«, ki se proslave ni udeležil, med tistih devet desetih slovenskega ljudstva, ki je stalo ob strani ob deklaracijski proslavi? Mar pristasi tiste smeri, ki izdaja slovenstvo na ta način, da hodi po nauke v Zagreb in se ponuja Hrvatom? Ti so enako skromen privesek Hrvatom kot hočejo biti na drugi strani nekateri privesek srbskih strank. Zato se tudi oni niso, vrivali med udeležence deklaracijske proslave.

Mirno lahko rečemo, da je majniško deklaracijo slavil ves slovensko zaveden narod in da so stali ob strani le tisti, ki so se iz tega naroda hote ali ne hote sami izločili ter izgubili slovensko orientacijo. Čudno, da tega ni opazil sotrudniški krog glasila JSZ, ki hoče dati naknadno proslavi čisto strankarski značaj, ki ga dobro hoteti ljudje iz kršč. soc. tabora niso opazili. Skrajni čas bi že bil, da bi se vodje JSZ opredelili za tisto smer, ki jo je kazal dr. Janez Evangelist Krek, in bi ne iskali dlake v jajcu. To bi bilo krščanskemu delavstvu samo v korist!

Širite „Delavsko fronto“!

Načelna izjava ZZD k osnutku banske uredbe o minimalnih mezdah.

Delavska zbornica je pozvala strokovne organizacije, da podajo svoje stališče k osnutku banske uprave k uredbi o minimalnih mezdah. ZZD je podala naslednjo

načelno izjavo:

1. Z ozirom na velik porast cen življenjskih in industrijskih proizvodov naj se pri določitvi minimalnih mezd v naši banovini upoštevajo vse najvišje možnosti,

ki jih daje ministrska uredba o minimalnih mezdah.

2. Odstrani naj se psihoza, da so to redne mezde.

3. Onemogoči naj se vsako zniževanje plač na minimalne mezde.

4. Minimalne mezde naj veljajo samo za pomožne delavce. Za kvalificirano delavstvo posameznih strok naj se določijo minimalne mezde, kakor to zahtevajo njih strokovne organizacije.

Kaj so storili dobrega, ko so bili na vladi?

(Pismo delavca iz Soteske pri N. m.)

Delavci v Soteski pridno delamo v organizaciji, obenem pa tudi zasledujemo dogodke po svetu. Med drugimi novicami najdemo tudi to, kako se je »slavni« gospod diktator Živkovič vozil s svojimi pomagači po Sloveniji in kako ga je vsa Slovenija »častno« sprejela. Potem zopet bremo o umoru akademika Rud. Dolinarja, ki so ga izvršili tako zvani »patent« Jugoslaveni. Pri nas se je brala sv. maša za pokojnim Dolinarjem, katere smo se tudi mi delavci udeležili. Dobili smo tudi letake z nasprotni strani. Vsi vidimo, kaj ti ljudje delajo in kaj znajo. Ni čudno, če jih ima vsak pošten Slovenec v želodcu. Taki ljudje se silijo, da bi nas vodili in jih mora biti res ves narod »vesel«.

Sedaj jih pa vprašamo, kaj so dobrega storili za ljudstvo, ko so bili na vladi? Kje je bil takrat zakon o starostnem za-

varovanju, kje je bila svoboda združevanja? O uredbi o minimalnih mezdah ni bilo takrat ne duha ne sluha, saj so se JNS-arski gospodje bolj zanimali za to, kako bi čim več denarja stisnili iz ljudstva, kakor pa za to, kako bi mu pomagali. Z ozirom na take »zasluge« smo mnenja, da bi bilo treba s takimi ljudmi napraviti tako, kakor če naletiš na gada sredi poti, namreč, da jih damo v precep, ker drugega ne zaslužijo. Za odgovor na taka »viteška« dejanja nasprotnikov pa kličemo vsemu poštenemu slovenskemu delavstvu: Združite se v svoji stanovski organizaciji ZZD, ker le tako bomo dosegli zboljšanje svojega socialnega položaja in bomo trden jez proti našim nasprotnikom!

Sedanjí vladi pa smo hvaležni, da se je toliko zavzela za nas in jo prosimo za nadaljno pomoč.

V čem je rešitev podeželskega delavstva?

Težak položaj podeželskega delavstva se ne bo izboljšal brez samopomoči delavstva samega, to pa je mogoče le s krepko organizacijo in združeništvom. V tej smeri moramo takoj pričeti z delom. Lesno delavstvo, drvarji, ogljarji in tesači si n. pr. ustanove zadrugo lesnih delavcev. Za to ni potrebno posebno velikega kapitala; že za primerno ceno se dobi gozd, kjer bi nekaj delavcev imelo zaslužek več mesecev. S pametnim in poštenim vodstvom bi take delavske zadruge prav gotovo uspevale in napredovale. S tem bi delavci imeli zaslužek, kmetje bi pa zopet lahko prodajali les in svoje pridelke.

V Sloveniji so tu pa tam zemljišča, da, celo veleposrestva, ki ležijo neobdelana ter ne donajajo onih koristi, kot bi jih sicer morala, v bližnji okolici pa je polno poljedelskih delavcev, ki tarnajo, da ni zaslužka. Ustanoviti je treba poljedelsko zadrugo,

vzeti taka posestva v najem za več let in dovolj bo dela in zaslužka.

Tovariši delavci: zaupajte vendar nekoliko sami sebi, zberite svoje moči, nikar ne mislite, da vas mora kdo priganjati in izrabljati vaše moči. Zavedajte se, da tudi sami nekaj zmorete. Udarimo krepko po nakovalu, lastno srečo si bomo skovali sami, na nikogar ne se smemo zanašati, ker je to naša zadeva.

Vlada in samoupravne oblasti nas bodo gotovo podpirale, kmetje nam bodo pomagali, sami bomo delali, Bog bo dal svoj blagoslov — in šlo bo.

Tovariši podeželski delavci, vstopajmo v ZZD, ustanovljajmo delavske proizvajalne zadruge! Privabimo v naš krog in k sodelovanju našo dobro duhovščino in drugo, pošteno ter nesebično, inteligenco, katere pomoč nam je nujno potrebna! F. L.

Desničarska fronta Francije.

Politično življenje v Franciji je dobilo lani senzacijo: eden najhujših komunističnih zagrizencev Dorios, župan manjšega mesta blizu Pariza, je zapustil komuniste in ustanovil francosko popularno stranko. Tako je postal častni vojak komunistične ruske armade, nasprotnik vsakega kompromisa komunistov z radikali in socialisti v »ljudski fronti«, konkurent polkovnika grofa de la Roca, voditelja nacionalističnih bojnikov ter francoske socialne stranke in s tem obenem najdesničarski francoski politik. Dorios je torej francoski Mussolini. Francoski desničarji so Doriosa podprli z vsemi silami, tudi z denarjem. Zdel se jim je mnogo bolj okreten in sposoben kot grof de la Roc, ki nosi za Francoza neprijetno zvaneče plemiško ime, ki živi samo od besedi in ne pozna dejanj ter katerega je pričela tudi že zapuščati politična sreča.

Ko se je francoski Mussolini začutil v

novi pozi že dovolj močnega, je predlagal, naj se osnuje proti »ljudski fronti« desničarska »fronta svobode«. Možno pozna komunistične metode in jih hoče izpeljati. Njegov poziv pa ni našel pravega odziva. Francoska socialna stranka mu je poslala zelo meglen odgovor. Parlamentarna skupina Marina zre na Doriosovo zamisel ne zaupljivo. Katoliki, ki so organizirani v ljudski demokratski stranki in imajo 12 poslancev, pa so enako kot vse centrumške skupine odklonili odločno pristop k »fronti svobode«. Krščanski demokrati, katerih jedro tvorijo krščanski strokovničarji, ne morejo v blok s tako švigašvago kot je to Dorios, ker se zavedajo, da bi morebitna zmaga skrajnih desničarjev in francoskega Mussolinija postala zanje prav tako usodna kot je postal usoden za italijanske krščanske strokovne organizacije udar Mussolinijevega fašizma. — S »fronto svobode« torej ne bo nič.

Največji krvolok ustreljen.

Casopisi poročajo, da je dal Stalin ustreliti krvoloka Belo Kuna, bivšega madjarskega komunističnega diktatorja. Bela Kun, madjarski žid, je ustanovil po prevratu na Madjarskem boljševisko vladu. Vlada je z nepopisno krutostjo ter je dal pobiti na tisoče ljudi. Naposled je prišlo do prevrata in Bela Kun je pobegnil v Rusijo. Tam so ga uporabljali za posebne na-

mene. Kjer je bilo treba nastopiti z nepopisno krutostjo ter pobijati ljudi, tam je stopal v akcijo Bela Kun. Največ je imel opravka z lačnimi kmeti, ki so se v letih lakote upirali zaplombam žita. Na vsaki taki ekspediciji je dal Bela Kun postreliti na desetisoče kmetov. Sedaj je tudi njega zadela pravična usoda — kroglja iz rabljevega samokresa.

Vstopite v ZZD!

Večina ljudi hodi samo po gladkih, izhojenih potih, kjer vidijo hoditi toliko in toliko drugih, kakor da jih je strah pred samostojnostjo. Toda prav to ni. Svet so oblikovali samo tisti, ki so imeli drznost v sebi, da so upali kreniti iz starih, obrabljenih kolesnic preteklih dob in si uskali novo pot preko nešteti ovir in zaprek. Novo življenje, nove možnosti so le-ti pokazali in kadar so jih, so na lagodnost vajene mase same drle za njimi, da izkoristijo vrednote, ki so jih prvi ustvarili s svojo tveganostjo in borbenostjo.

Na žalost je bilo v vseh časih tako, da se je smatralo za modrost, hoditi stara pota izrabljenih stoletij, ustvarjanje in utemeljevanje novih smeri pa vsaj za veliko neprevидnost, če že ne za nespamet.

Zdaj pa ni več čas za to. Razmere zahtevajo udarnih, hitrih, neustrašnih ljudi. Zakaj vsak je poklican, da jih ustvarja, izoblikuje, vsak je dolžan sodelovati. Prav nič nam v teh časih ni treba borcev, ki zadaj ostanejo in se skrivajo, kadar drugi enako misleči stojijo v boju z nasprotnikom. Mož, ki čaka v zaledju, v katero stran se bo boj nagnil, da se še v poslednjem trenutku pridruži zmagojučemu in z njim vred pleni dom in last premaganih, igra zelo nečastno vlogo.

Pozivamo vse katoliško narodno zavedno delavstvo, da zapusti druge nenarodne in nekatoliške organizacije in se včlani v »Zvezi združenih delavcev«. Kaj še omahujete mnogi, ki veste in ste v vesti prepričani, da je ta pot edino prava? Kaj gledaš na desno in levo, kaj bo storil soed? Mar je to možato, tako kolebanje? Ni! Po vseh izkušnjah preteklih dni bo šel z nami, kdor je naš, pa samo z nami. Hitimo, da bomo v prvih vidnih vrstah, ki venomer naraščajo, da bomo med pionirji novega pokreta!

Proč zato z vsako sentimentalnostjo in vsako nedoslednostjo! Včasih je težko, toda mož bo storil svojo dolžnost!

Prijatelji krščanske strokovne organizacije.

Letos si je francoska krščanska strokovna zveza razširila prostore. Ob tej priliki je napravil obisk organizaciji pariški kardinal Verdier. Kardinal je podčrtal pri tej priliki, da hoče Cerkev s pomočjo krščanskega strokovnega gibanja premostiti prepade, ki zijajo med delovnimi masami. Strokovne organizacije naj bodo čuvarice svobode in resnice ter temelj narodnega razumevanja.

Pariški kardinal je bil, preden je zasedel nadškofijsko stolico v Parizu, več let duhovni svetovalec krščanskih strokovničarjev. Bil je velik njihov prijatelj in zato je še vedno tudi kot kardinal pri njih z dušo in vsem srcem, posebno še, ker se zaveda vloge, ki jo bo odigravalo v bodočnosti krščansko strokovno gibanje.

Iz gibanja.

Blagajnik belgijske krščanske strokovne zveze Jan Kajaerts je bil odlikovan z Leopoldovim redom. Odlikovanec je tudi član nadzorstva krščanske strokovne internacionale.

Francoska krščanska strokovna zveza obhaja 26. in 27. junija 50 letnico svojega obstoja. Obletnico nameravajo lepo in dostojno praznovati.

18. julija bo deset let, od kar obstoja v Franciji organizacija krščanske delavske mladine (Žosisti). Ob tej priliki bo veliko zborovanje, ki se ga bo udeležilo okrog 60.000 mladih delavcev in delavk, med njimi tudi inozemske delegacije.

Velika stavka kovinarjev.

V Združenih državah stavka okoli 100 tisoč kovinarjev, pridružilo se jim bo pa še večje število v kovinskih stroki zaposlenega delavstva, tako da se boje, da bo stavkalo pol milijona ljudi. V številnih krajih so zaradi stavke izbruhnili nemiri.

Politične vesti.

Kralj Peter na Bledu. Kralj Peter se je v terek pripeljal na Bled, kjer bo preživel svoje počitnice. Knez namestnik Pavle pa preživlja svoj odmor na gradu Brdo pri Kranju, ki je njegova last.

Narodna skupščina se bo sestala v torek 29. junija.

V Kranju so bile občinske volitve minulo nedeljo ter je bila vložena samo ena sporazumna lista z ravnateljem Česnom na čelu. Novi župan Česen je pristaša JRZ.

Otvoritev jugoslovanskega paviljona na pariški razstavi se je izvršila v ponedeljek. Otvoritvi sta prisostvovala tudi ministri dr. Vrbanič in Gjurina Jankovič ter francoski trgovinski minister Bastid. Naš paviljon je eden najlepših na celi razstavi.

Romunski kralj Karol bo v soboto obiskal Poljsko ter vrnil s tem obisk poljskega državnega predsednika. Kralja Karola bodo Poljaki zelo slovesno sprejeli ter bodo priredili ob tej priložnosti velike vojaške parade.

Kulturni boj v Nemčiji. Pregarjanje katoliške Cerkve se v Nemčiji nadaljuje. V Kölnu je policija po nalogu berlinske vlade zasedla palačo kardinala Schulteja ter zaplenila vso njegovo korespondenco, med drugim tudi nekaj pisem sv. očeta. Ker ta zaplenba krši konkordat, je tako kardinal kakor sv. stolica protestirala. V zvezi s temi zadnjimi dogodki so se razširile neresnične vesti, da bo papež izobčil Hitlerja iz katoliške Cerkve. Te vesti pa so izmišljene ter Vatikan ne bo storil ničesar, da bi lahko Nemčija odpovedala konkordat.

Italija zvišuje uradniške plače. Italijanski ministrski svet je pod predsedstvom Mussolinija sklenil, da se bodo s 1. julijem vsem državnim in samoupravnim uradnikom zvišale plače za 8%. S tem bo italijanski proračun letno za pol milijarde lir obremenjen. To zvišanje je bilo neobhodno potrebno zaradi naglega skoka cen, ki so v primeri z lanskim letom poskočile v nekaterih primerih za 100%.

Blum je padel. Skoraj prav na obletnico nastopa svoje vlade je padla francoska Blumova vlada. Vrgel jo je senat, ki je od bil izredna pooblastila, katera je vlada zahtevala, da bi preprečila padanje franka ter gospodarsko katastrofo, ki se vedno bolj grozeče bliža. Ta pooblastila bi bila dala Blumu diktatorsko moč, kakor je ni imel še noben ministrski predsednik pod republiko in zato jih je senat odklonil. Blum je nato podal ostavko, ki jo je predsednik republike Lebrun sprejel. S sestavo nove vlade je bil poverjen radikalni socialist Camille Chautemps, ki je s svojo misijo uspel. V vladi so naslednji ljudje: ministri brez portfelja: Albert Sarraut (radikalni socialist), Maurice Violette, (senator in član socialistične unije), Paul Faure (socialist in neparlamentarec); podpredsednik vlade Leon Blum, socialist; narodna obramba Edouard Daladier, radikalni socialist; pravosodje Vincent Auriol, socialist; zunanji minister Delbos, radikalni socialist; notranji minister Dormoy, socialist; finančni minister Bonnet, radikalni socialist; mornarica Campinchi, radikalni socialist; letalstvo Pierre Cot, radikalni socialist; prosveta Jean Zay, radikalni socialist; javna dela Queille, radikalni socialist; trgovina Chapsal, radikalni socialist; kmetijstvo Monnet, socialist; kolonije Moutet, socialist; delo Fevrier, socialist; pokojnine Riviere, socialist; pošte Lebas, socialist; narodno zdravje Rucart, radikalni socialist. — Novi vladi je sicer še vedno kumovala »ljudska fronta« ter so v njej zastopani socialisti, vendar je dosti bolj zmernega značaja, kakor je bila Blumova. Radikalni socialisti, ki so stranka francoskega malomeščana in kmeta ter samo njihovo ime diši po socializmu, imajo v kabinetu večino. Nova vlada bo imela izredno težavno stališče, spraviti v red zavoženo francosko gospodarstvo, ki je pod socialistično vlado zapadlo v anarhijo. To bo težko, ker so gospodarski krogi še vedno nezaupljivi ter bi bile potrebne radikalne izpremembe, da bi se gospodarstvo zopet umirilo. Predvsem bi moral priti nekdo, ki bi pritiskal komuniste ter jih ukrotiti.

60 milijard frankov denarja je pobegnilo iz Francije zaradi »modrega« socialističnega gospodarstva. Posledica je sedaj neznošna draginja, padec vrednosti franka in splošno nezadovoljstvo. O tem vedo mnogo povedati tudi naši Slovenci, ki so bili v Parizu, da si ogledajo svetovno razstavo. Od 200 projektiranih paviljonov jih je sedaj gotovih že 25, tako da je Francoze naravnost sram zaradi te razstave.

Položaj v Španiji. Z zavzetjem Bilbaoa se je položaj generala Franca znatno okreplil. Svojo severno fronto je razbremenil in jo misli še bolj olajšati, ker nadaljuje z ofenzivo v smeri proti pristanišču Santander, kamor so se preostanki baskovskih čet zatekli. Prodrli je že 30 km zapadno od

Bilbaoa. Upa, da bo v kratkem likvidiral vso severno fronto, s čimer bo postala sedaj tam vezana armada prosta ter mu bo lahko prišla na pomoč pri Madridu. Poleg tega se kažejo že znaki, da so se Baski naveli vojskovanja in da mislijo zapustiti špansko ljudsko fronto ter se pobotati s Francoskom. Položaj rdeče vlade se je poslabšal sedaj še bolj z dogodki v Kataloniji. Tam je katalonska vlada zahtevala od svojih poveljnikov, naj začnejo z ofenzivo na aragonski fronti, da bi tako pomagali Baskom. Poveljniki pa so na pritisk anarhističnih vojakov to zahtevo odklonili. Katalonska vlada je zaradi tega podala ostavko. — Zaradi Španije pa je nastal zopet neljub mednarodni zapletljaj. Španska rdeča podmornica je napadla nemško vojni križarke »Leipzig«, ki je vršila kontrolo španske obale. Izstrelila je na križarke dva torpeda, katerim pa se je ladja v zadnjem hipu umaknila. Zaradi tega zahteva Nemčija vnovič represalije proti Španiji, ki naj jih izvajajo vse države, ki vršijo kontrolo. Ker so Angleži nemški predlog odklonili, groze Nemci zopet z izstopom iz kontrolnega odbora.

Predsednik II. internacionale odstopil. Predsednik II. internacionale, belgijski senator Debrucquere, je sporočil izvršnemu odboru socialistične internacionale, da je odstopil. Zopet je enega od glav mednarodnega socializma srečala pamet.

Naveličal se je vladanja mandžurski cesar Pu-Ji. Spil je trup, pa so njegovo namero še pravočasno opazili ter so mu zdravniki rešili življenje. Mandžurski cesar je samo igrača v rokah Japoncev, ki v njegovem cesarstvu prav za prav vladajo.

Vestnik ZZZD.

Iz centrale

Vsem podružnicam smo razposlali okrožnico številko 7. Okrožnico dobro predelajte na sejah in sestankih in nam na to okrožnico odgovorite!

Stavbinci

Medvode. Vse člane in prijatelje vabimo, da se gotovo udeležijo sestanka naše podružnice, ki bo v nedeljo 27. junija ob 7 zjutraj v Društvenem domu. Pride zastopnik iz Ljubljane.

Jesenice. Gotovi polirji tt. Slograd se ne morejo živeti v to, da je stavbinsko delavstvo v pretežni večini organizirano. Organizacijo hočejo podcenjevati in omalovaževati. Gospodje! Tako ne bo šlo! V veljavi je sedaj kolektivna pogodba, ki se bo morala upoštevati in izvajati. Vse, ki še niste pristopili v organizacijo, pozivamo, da to store takoj! Ne bodite kot troti, da bi samo uživali sadove dela drugih. Vsi smo poklicani, da strnemo svoje vrste in se organizirano borimo za svoje pravice!

Ljubljana. Po naših stavbiščih se »purni« tako šopirijo, kot da bi imeli res v svojih rokah ves svet. Pravijo, da druge stavbinske organizacije sploh ni. Danes jih samo vprašamo, kako da so, ko pa obstoja samo njihova organizacija, še tri strokovne organizacije, podpisnice nove kolektivne pogodbe? Pamet, sodrugi, in ne mislite, da je delavstvo tako neumno, da bo nasedalo vašim limanicam.

Kovinarji

Breznica. Naša podružnica ZZZD na Breznici kaže zelo živahno delovanje. Število članstva bo kmalu doseglo število 50, čeprav naša organizacija obstoja šele pol leta. Iz tega se vidi, da naše delavstvo ve, kje je njegovo mesto. V kratkem bo naša podružnica imela prvi redni občni zbor. Izdali smo okrožnico, ki naj jo vsi tovariši pazljivo preberejo. Do obnove zbora naj vsak član poravnava članarino, posebno, ker se bo s 1. julijem članarina zvišala od 5 na 8 Din.

Celje. Rdečkar iz naše cinkarne je v 48. števil. »Del. politike« napisal dopis, ki bi prav lahko izostal. Po nepotrebnem in neupravičeno se zaletava v neke glušce in slepce. Kaj je res vsak gluhi in slepi, ki ne trobi v vaš rog? Ni tako, dragi rdečkarji! Slepri in gluhi samo še sledijo vam. Vsak pa, ki je spregledal, je zapustil vaše demagoške vrste. Tisti posamezni nezavedneži pa, ki zasedajo bolj plačana mesta, pa odklanjajo vsako organizacijo.

Cestni delavci

Sv. Križ pri Litiji. Tukajšnja podružnica ZZZD je 11. junija izlicitirala nabavo in napravo približno tisoč kubičnih metrov vsega gramoza v območju občine Sv. Križ. Cena je še kar znosna in marsikdo, ki je zadnja leta zaslužil pri istem delu 10 do 15 Din, delal pa 12 do 15 ur na dan, bo sedaj zaslužil 30 do 40 Din. Pri licitaciji

nam je mnogo pomagal g. Hinko Lebinger. Javno je na dražbi izjavil, da mora tudi delavec in bajtar živeti. Naše delavstvo mu je zato prav hvaležno, saj se zaveda, da je le v medsebojni pomoči in sodelovanju rešitev delavstva in slovenskega naroda. Razredni boj pa radi prepuščamo rdečim. Po iniciativi tukajšnje podružnice ZZZD se je s sodelovanjem vseh tukajšnjih korporacij začela akcija za novo cesto Sv. Križ—Mirna in za preložitve klanca na banovinski cesti Sv. Križ—Litija. Nekaj nam je bilo že zagotovljeno, upamo pa, da bomo s svojo željo uspeli v celoti. G. bana prosimo za razumevanje, g. Hinka Lebingerja za blagohotno pomoč v našem prizadevanju, naše delavce pa vabimo: Vstopajte v organizacijo, že organizirani pa naj storijo svojo dolžnost in plačajo članarino. Čitajte naš list »Delavsko fronto«, dajte ga čitati tudi drugim! Učimo se, bodimo solidarni, ker v slogi je moč, v delu je rešitev. Bog živi!

Tobačni delavci

Ljubljana. Lažiprijatelj delavstva v tobačni tovarni! V zadnji številki »Delavca« sodrugi zopet uganjajo demagogijo. Zelo jih jezi, ko delavstvo pozna njihovo demagogijo in jim nič več ne nasedajo. Saj se vsemu delavstvu zdi to še preneumno, kar počenjajo sedaj »rdečkarji« v tovarni. Namesto, da bi manj besedičili pa več pozitivno delali za dobrobit tobačnega delavstva, pa se raje prepirajo in trosijo neresnico po svojem »Delavcu«. Najbrž zato, ker vam v tovarni že nihče nič ne verjame. Saj mi dobro vemo, zakaj vse to. Boli vas namreč, ker naša organizacija tako lepo napreduje, a savezarji kljub vsem intrigam nazadujete. In vedno to vaše bobnanje, koliko in kaj je že vse naredil ta vaš »savez«. Da, res je, toliko je že naredil, da ni delavstvo še sedaj dobilo svoje pravičnega plačila, ker ga je ta vaš »savez« vrnil nazaj, čeprav bi delavstvo pridobilo par dinarjev priboljška. Končno pa vas tako poznamo, da vas ni nič drugega kot samo hvalisanje... Pokažite že vendar uspehe, ki ste jih dosegli in se ne hvalite s tem, kar so naredili drugi. Končno vas prosimo še eno, namreč, da nam poveste, od kdaj je dobil vaš »savez« tako moč, da sme samo on in nihče drugi za-

stopati monopolno delavstvo, kakor pravite? Da, on ga zastopa, toda ne v našo korist, to je za korist ljubljanske tovarne, temveč za južne brate. Saj kar je še storil, je bilo še vedno delavstvo v Ljubljani na zgubi, a bratje na jugu so vedno nekaj pridobili na naš račun. Pa recite, da ni res tako! Zato se pa tudi naše delavstvo bori in zahteva, da se prevede Ljubljana v prvi draginski razred, kot je za ostale državne uslužbenke, in se bo tudi še borilo, in to toliko časa, da bo to doseglo, pa čeprav nas vi po svojih sestankih in listih napadate kot »separatiste«. Življenje v Ljubljani je za sto odstotkov dražje kot pa na jugu in tudi naše kulturne potrebe so drugačne. Ali mogoče vi tega ne veste? — Tobačni delavec.

Slaščičarji

Ljubljana. Pri naši podružnici so organizirani ljubljanski slaščičarji skoraj brez izjeme. Pritegniti moramo v organizacijo tudi tovariše izven Ljubljane, posebno one, ki so zaposleni pri delodajalcih, kateri spadajo pod ljubljansko slaščičarsko združenje. Za pristop k organizaciji vabimo prav vse tovariše! Tovariši, ki bero naše glasilo »Del. fronto« in še niso organizirani, naj nam sporoče svoj naslov, da ga bomo obveščali o vsem delovanju naše podružnice. — Podružnica se pridno pripravlja na delo, ki jo čaka, da bo uredila delovne razmere z energičnimi sredstvi.

Splošne podružnice

Ljubljana. Občni zbor Podružnice ZZZD v Ljubljani. V ponedeljek 21. junija se je vršil v prostorih centrale ZZZD redni občni zbor Splošne podružnice ZZZD v Ljubljani. Iz poročila odbora je razvidno, da je podružnica vršila veliko delo, vendar vsega ni zmogla, posebno, ker je v naši podružnici včlanjeno delavstvo iz različnih obratov. Na dnevnem redu je bila tudi sprememba pravil in volitev odbora. Nova pravila so bila soglasno sprejeta, v novi odbor pa so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik Verbančič Slavko, podpredsednik Rupnik Rudolf, tajnik Lipič Anton, blagajnik Novak Marjan, gospodar Janež Franc. Želimo, da bi novi odbor dobro vršil svojo dolžnost, da bo organizacija rasla in se razvijala v korist vseh.

Od policije predani sodišču.

O nadaljnjem razvoju krivde glede umora akademika Rudolfa Dolinarja razglasa banska uprava naslednje:

Po končani preiskavi zaradi napada, izvršenega iz zasede v Prelogah, občina Prihova, okraj Konjice, na pristaše JRZ, ki so se dne 8. junija okrog 19 v dveh avtobusih peljali skozi Preloge proti Konjicam, pri kateri priliki je bil od napadalcev z nožem smrtno zaboden akademik Rudolf Dolinar, je uprava policije v Ljubljani v dne 18. in 19. junija izročila sodišču sledeče osumljence:

1. Reja Stanko, upravnik »Mariborskega večernika Jutra« v Mariboru;
2. Silič Ivan, sluga pri upravi »Jutra« v Mariboru;
3. Kodrič Franc, zasebni uradnik, sedaj brez službe, v Radvanju pri Mariboru;
4. Bunc Josip, krojač brez posla, Maribor;
5. Dr. Gorišek Milan ml., odvetniški pravnik v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
6. Korošec Mirko, odvetniški uradnik v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
7. Neuwirt Feliks, šofer v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
8. Markež Vinko, mehaničar in šofer v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
9. Beigott Ivan, trgovec v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
10. Primec Mirko, posestniški sin v Hočah pri Mariboru;
11. Orožen Milan, absolviran pravnik v Celju;
12. Primec Filip, ključavničar v Hočah pri Mariboru;
13. Mlinar Ivan, trgovski sluga v Mariboru;
14. Dugina Viktor, pomožni delavec drž. železnice v Mariboru;
15. Parovan Anton, pekovski pomočnik v Mariboru;
16. Urbančič Ludvik, ključavničar v Mariboru;
17. Štancer Drago, krojaški pomočnik v Mariboru.

Osumljenca Klug Hans in Kranjc Ivan sta takoj po izvršenem napadu pobegla v Avstrijo.

V zaporih celjskega okrožnega sodišča se že nahaja osumljenec Brakovič, pekovski pomočnik v Mariboru.

Izdan je nalog za aretacijo še treh osumlencev.

Osumljenec Dugina Viktor, ki je član in odbornik mladinske organizacije JNS v Mariboru, je priznal, da je pokojnega Rudolfa Dolinarja zabodel z nožem v hrbet.

Iz pisarne kr. banske uprave. V Ljubljani, dne 19. junija 1937.

Prihovski napadalci so bili prepeljani pod močno orožniško eskorto iz Ljubljane v Celje, kjer jih je prevzela jetniška uprava tamošnjega okrožnega sodišča, pri katerem se bo nadaljevala sodna kazenska preiskava, kajti to sodišče je pristojno za ta slučaj, ker se je napad izvršil na ozemlju celjskega okrožnega sodišča.

Domače vesti.

Ne pozabite na tabor slovenskih fantov in mož, ki bo v Celju od 27. do 29. junija!

Narodni tabor se bo vršil v proslavo 20 letnice majniške deklaracije 4. julija v Slovenjgradcu. Na taboru bo govoril g. notranji minister dr. A. Korošec.

Državno zastavo so razrezali. Banska uprava v Ljubljani objavlja tole: Zaradi svečanosti razvija prapora Sloveskega prosvetnega društva v Laškem, ki se je vršila v nedeljo 20. junija, so prebivalci trga Laško že v soboto 19. junija zavčer na svojih hišah razobesili državne zastave. Državno zastavo je na svoji hiši razobesil tudi Ivan Deželak, predsednik okrajne organizacije JRZ v Laškem. V nedeljo 20. junija rano zjutraj je orožniška patrula na bregu Savinje blizu gostilne Majcen v Laškem našla krpe razrezane državne zastave. Ugotovilo se je, da je bila v noči Deželakova državna zastava smeta s hiše in v bližini Majcenove gostilne razrezana z nožem. Kot osumljenci so bili takoj aretirani: Kacič Stanko, ključavničarski pomočnik v Laškem; Hlebec Draško, mesarski pomočnik v Laškem; Vabič Andrej, lovski čuvaj v Laškem. Osumljenici so dejanje priznali. Vsi trije storilci so pri-

stali JNS. Po končani preiskavi bodo storilci izročeni sodišču. Iz pisarne kr. banske uprave v Ljubljani, 21. junija 1937.

Državne zastave jih bodo je v oči. JNSarji so se spravili v zadnjem času radi onemoglo jeze nad državne zastave, katere ob vsaki priliki onečaščajo. Zadnji nedeljo je bil v Litiji zelo dobro obiskan prosvetni tabor. V noči so JNSarski fantini pri mostu v Litiji izruvali obo mlaja, katera sta bila v proslavo pridelitve okrašena z državno zastavo. En mlaj z zastavo vred so vrgli čez most v Savo, drugega niso utegnili, ker so prišli ljudje s kolodvora in pred temi so skrunili zastave zbežali.

150 letnice obstoja bo slavilo te dni mariborsko gledališče.

Smrtna nesreča kolesarke. Iz Požege pri Frámu se je peljala na kolesu zadnji soboto dopoldne v Maribor na obisk k teti 14 letna posestniška hči Roza Veras. Na Tržaški cesti pri Zoharjevi gostilni na Teznu je omenjeno kolesarko smrtno povozil s kuretno naloženi tovorni avto iz Vraždana.

Sreča v nesreči. Pri prepeljavi preko Drave nad Dravogradom se je ravno na sredini močno

narasle reke odtrgala vrh, za katero je bil pritrjen čoln. V čolnu je bil brodar, visokošolec Veržun in ena gospodična. Komaj in komaj je omenjena trojica spravila ob valov močno ogroženi čoln do obrežja in se srečno rešila.

Orožniki rešila v zadnjem trenutku iz potoka otroka. Ob priliki službenega obhoda sta rešila v Sp. Boču nad Selnico ob Dravi orožnika iz močno naraslega potoka štirinapolletno Ivanko Jarc, hčerko kočarjeve žene. Otrok je že bil nezavesten in sta ga spravila orožnika k življenju z umetnim dihanjem.

Usodepolna brca konjskega kopita. Pri Sv. Miklavžu pri Mariboru je brcnil konj 28 letnega hlapca Vinka Strmškega in mu je prebil lobanjo.

Obsojen radi roparskega napada. 29 letni Matvez Kozel iz Vel. Varnice je napadel 27. februarja z revolverjem v roki posestnika Martina Rogina in je zahteval od njega pod pretno smrti denar. Rogina mu je v strahu za življenje izročil listnico z 90 Din. Kozel je bil že devetkrat predkaznovan in je dobil za opisani roparski napad štiri leta ječe.

Drzna tatvina. V Dragovič pri Ptuj sta se natepla k posestniku Ivanu Kočmut znana dolgopotrpežna Karl Mramor iz Blance ob Savi in Antno Bahovec iz Šmarja pri Jelšah, ki sta pred kratkim prestala zaporno kazen. Dobri posestnik je lopova lepo sprejel, ju pogostil in prenočil. Zjutraj pred odhodom sta mu lopovska ne-hvaležna izmaknila iz omare v sobi, v kateri sta spala, 8900 Din in sta jo odkurila. Kočmut je kmalu opazil tatvino in je ovdal zadevo orožnikom v Moškanjcih. Orožniki so opozorili na tatovo okolico do Herbersteinovega ribnika pri Ptuj. Delavci, ki so bili zaposleni v bližini ribnika, so kmalu po odhodu orožnikov opazili neznanca, katerega so obkolili, a se je v skrajni sili pognal v ribnik, iz katerega so ga potegnili in predali orožnikom. Na orožniški postaji so dognali, da imajo v rokah Karla Mramor, ki je imel v suknji vtihih 4000 Din. Mramorjevega tovarila in pomagača zaenkrat še nimajo.

Posrečen in preprečen vlom. V Dravinjskem vrhu v Halozah so vdrl neznanec v hišo posestnika Vincenca Pernat, kateremu so odnesli perilo ter stensko uro. Najbrž isti storilec so poskušali vlomilsko srečo še pri posestniku Francu Vrablu, kjer so jih pa še pravočasno preprečili.

Okraden mesar. V Ptuj na Minoritskem trgu je bilo vlomljeno pri mesarju Maksu Weissensteinu, kateremu je zginilo mesnih izdelkov za 500 Din.

Družinski oče smrtno zaboden. Na gasilski veselici v Tišini v Prekmurju je bil smrtno zaboden Kolmančič, ki je med prevozom v bolnišnico umrl. Zapušča ženo in dva mala otroka. Dobra Kolmančiča je doletela smrt, ker je miril prepirjive.

Od strele ubit konj. Strela je udarila na Vasi v Dravski dolini v hlev posestnika Renata in je ubila konja. Nepoškodovana je ostala služkinja, ki je ob udaru strele v hlevu molzla kravo.

Dve ženski ubiti od strele. V Skomarju nad Vitanjem so med nevihto vedrile pod smreko gospodinja Veronika Korže in njuni dekli Barbara Tepaj in Antonija Mirnik. Udar strele je pri prili ubil dekli, gospodinja pa je poklicani zdravnik še spravil k življenju.

Hlod zlomil hlapcu nogo. Ferdinandu Leben, 51 letnemu hlapcu iz Bežigrada pri Celju, je padel hrastov hlod no levo nogo in mu jo je zlomil.

Mati plačala z življenjem za sina. V Pečevju pri Celju sta se podala k nekemu kmetu Terezi Strnad, 44 letna žena delavca iz celjske cinkarne, in njen sin. Pri kmetu sta bila z drugimi vred in je došlo končno do prepira in pretepa. Več jih je navalilo na Strnada, katerega pa je odločno branila njegova mati. Eden od napadalcev je slednjič sunil žensko preko skale, prebila si je pri padcu lobanjo in je podlegla poškodbam v bolnišnici.

Napad na posestniškega sina. Fantje iz Marja Gradec so napadli in so poškodovali na glavi Karola Rezac, 25 letnega posestniškega sina iz Laš pri Sv. Lenartu nad Laškim.

Izpodsekano drevo ga ubilo. Štirje moški so podirali na Vranskem v gozdu buke. Izpodsekana bukev je pri padcu tako hudo oplazila po glavi 71 letnega Janeza Šalamon, da je kmalu po nesreči umrl.

Bogoskrunstvo. Na Dobrovi pri Ljubljani so še neokriti brezbožniki s krampl vlomili skozi zakristijo v cerkev in v tabernakelj. Posvečene hostije so razmetali po oltarju ter stopnicah in po vsej cerkvi. Edini plen jim je bilo nekaj drobca iz nabiralnikov. V tem slučaju gre za namenjeno onečaščenje po zgledu Rusije in rdeče španije.

Avto smrtno povozil natakarico. Na Jesenicah je tovorni avto smrtno povozil kolesarko in natakarico Cilko Lešnik iz Mojstrane.

Nesreča delavca cestnega nadzorstva. V Mengšu je zadel s kolesom Franc Oražem, delavec mestnega cestnega nadzorstva v Ljubljani, ob drugega kolesarja in sta oba padla. V tem hipu je privozil od zadaj tovorni avto, ki je še sunil Oražem, mu zlomil roko in je obležal nezavesten. Ponesrečenega je prepeljal iz Ljubljane poklicani reševalni oddelček v bolnišnico.

V zaporni celici se obesil. Orožniki z Ježice so aretirali Antona Srčnika iz Mengša, ki se je ukvarjal z vlomil in tatvinami. Aretirani je bil predan v zapore okrožnega sodišča v Ljubljani, kjer se je obesil.

Smrtonosen skok v Grubarjev prekop. S karlovskega mosta v Ljubljani je skočil iz obupa in utonil v Grubarjevem prekopu Mihael Černe. Truplo so našli pri mostu na Hradeckega cesti. Stražniki so skušali obupanca spraviti k zavesti z umetnim dihanjem, a je bilo vse brezuspešno.

Stroj stri desno roko. V Bonačevi tovarni na Količevem pri Domžalah je stri stroj desno roko 22 letnemu delavcu Ferdinandu Mraz.

Voz ga smrtno pritisnil. V Trzinu je težko naložen voz smrtno pritisnil ob ograjo farne cerkve 12 letnega Ignacija Hajovica od Sv. Ane nad Trzinom.

Kurjaču odtrgalo nogo. V Bodalah na Stari Loki zaposlenemu kurjaču Janezu Hafnerju je gonilno jermenje odtrgalo levo nogo pod kolenom.

Nesreča otroka ob železniškem tiru. V bližini vasi Drulovka pri Kranju se je igrala tik ob železniškem tiru triletna Viktorija Pohleven, hčerka delavca. Z Jesenic je pridrvel brzovlak in zračni pritisk je pognal otroka na stran. Deklica je zadela z glavo na skale pod progo in si je pretresla možgane. Strojevodja je vlak ustavil, otročka so naložili v vagon in so ga prepeljali v bolnišnico.

50.000 Din vredni top ukraden. Baron Codelli ima na Kodeljevem v Ljubljani gradič z muzejem. Iz zbirke za staro orožje mu je tle dni bil ukraden na 50.000 Din cenjen turški top. Tat je prodal kanon, ker je bil bronast, nekemu livarju. Zapril so uzmoviča in kupca.

Velika tatvina usnja. V Škofji Loki v Novem predmestju je bilo vlomljeno v trgovino Franca Šifrerja, kateremu je odneslo več vlomilcev usnja in čevljariskih potrebščin za 50.000 Din.

Manjša samomorov. V nekem hotelu v Mariboru se je smrtno zastropila 25 letna artistinja Helena Komporoti, doma iz Weidlinga pri Klosterneburgu v Avstriji. — V Dolgem brdu pri Milnsah nad Litijo se je ustrelil Franc Kokole, posestnik in oče devetih otrok. Obupani je dobil v svetovni vojni strel v glavo.

Neznana utopljena. V Verneku na levem bregu Save nasproti železniške postaje Kresnice so potegnili iz vode neznanega utopljena, katerega truplo je bilo že več mesecev v vodi. Neznane bo star kakih 25 let in ni imel pri sebi nobenih listin, iz katerih bi se dalo sklepati, kdo da bi naj bil. — V bližini Studence so potegnili iz Dravinje neznanega, kakih 55–60 let starega moškega, ki je skoraj gotovo postal žrtev zadnjih hudih naličev kje na Pohorju.

Večji in manjši požari. V vasi Jarše v št. Lambertu nad Litijo so z vžgalicami se igrajoči otroci zanetili požar, ki je uničil kmetu Borisku 10.000 Din vredno domačijo. Drugi dan za to nesrečo je zanesel veter iz Borisekovega pogorišča iskro v slamnato streho Grobljškove domačije, ki je istotako zgorela. — Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je zanetil udar strele škedenj posestniku Francu Pesku, ki ima 8000 Din škode. — V Ritoznju v župniji Slivnica pri Mariboru je pogorela vsled udara strele 20.000 Din vredna hiša posestnika Martina Mataka.

Šoštanj. »Ljubljanskemu« delavcu v odgovor! V »Delavski politiki« z dne 16. junija sem čital članek o izletu našega podpornega društva »Sloga« na »Ljubljanski velesejem«. V odgovor naj temu »Ljubljanskemu« delavcu služi sledeče: Bil sem mnoga leta organiziran član organizacije, kateri gotovo tudi pisec pripada, če že ne kot strokovno organiziran delavec, pa vsaj kot poli-

Vajenci

dobijo hrano in stanovanje po zelo znižani ceni. Upoštevamo gmotne razmere. Le pismene prijave na: Društvo za zaščito delavske mladine v Mariboru.

tični somišljenik. Leta in leta sem za to organizacijo plačeval članarino, denar je vdraval v Ljubljano, samo jaz sem ostal vedno tukaj v Šoštanju z rdečo legitimacijo v roki, pozabljen strankarski mušik, ki je smel samo kimati, če je včasih kakšen rdeč »vodja« blagovolil pridigati o rdečem blagostanju, od katerega pa jaz osebnost nisem nikdar ničesar občutil. Ako sem si pa enkrat dovolil imeti svoje lastno mnenje ter zahteval dejanj, so mi moji sodrugi »vodje« objublili, da mi zdrobe vse zobe, če me že ne bodo kar ubili, na vsak način pa me bodo sprazvili ob prvi priliki na cesto, ako ne bom takoj držal »gofle«. Ali so to mogoče bila ona vrela, iz katerih smo črpali moč in veselje? Kaj ste v tem oziru storili? Ali nam je organizacija samo enkrat nudila kaj sličnega, kakor je bil od vas kritiziran izlet? Jaz se kaj takega ne spominim! Lahko pa vam mirno zagotovim: Nam pri Woschnaggu se ne godi v nobenem primeru slabše kakor drugim tovarniškim delavcem, ki se nahajajo pod zaščito rdečih apostolov in so tako zvali »zavedni« delavci (najbrž so »zavedni« zato, ker prispevajo v rdečo blagajno, iz katere se gotovi ljudje reče!) ter uživajo vse koristi vse-mogočne marksistične organizacije. Ravno na tem izletu smo se lahko prepričali o meznih razmerah drugod in ugotovili, da je mnogo podjetnikov v Ljubljani, ki plačajo svojim delavcem tako nizke mezde, da niso v nobenem razmerju z onimi, ki jih prejemamo mi. In če še naši gospodje šefi vrh tega podpirajo privatna stremeljenja delavstva in pri tem tvegajo letno večje vsote denarja za izlete, kdo naj bi potem takšno dobrodelnost odklonil le zaradi tega, ker prihaja od strani naših delodajalcev? Zakaj pa so potem n. pr. bivši rdeči zaupniki letno po večkrat šli z nabiralno ploč k istemu podjetniku pobirati prispevke in darila za različne namene, kakor miklavževo itd.? Nikdar pa nisem slišal, da bi bili ti zaupniki ogorčeno zavrnili stotake ali celo »jurja« z motivacijo, da kapitalistične denarja ne marajo. Jelte, kako smo žleht in kakor dober spomin imamo! Se pač dobro poznamo! Nepoboljšljivi rovar ste. Vam ne ugaja mir v obratih in med ljudmi. Ste dober učenec ljudi z Vzhoda, ki stremijo za tem, da bi vneli požar za požarom, da bi potem tem lažje v splošnem kaosu ribarili v kalnem, z edino razliko, da hočejo oni ribariti na veliko. Kako pa boste gledali šele prihodnje leto, ko bomo šli — kakor se čuje — še mnogo dalje, in sicer tako daleč, da boste morali tvegati nekaj kovačev, ako boste hoteli vohuniti okoli nas, kakor ste letos vohunili v Ljubljani. Torej na svidenje! — Delavec.

40urni delovni teden v kemični industriji.

Pomen kemične industrije se v gospodarstvu še poudarja. Ne pomislimo namreč, da danes kemična industrija proizvaja marsikake proizvode, ki jih včasih ni. V dobi oboroževanja je umestno pripomniti, da brez kemične industrije tudi ni mogoče misliti na moderno vojno. Človek ne more ne živeti in ne umreti, ne da bi uporabljal kemične proizvode.

Za kemično industrijo je značilno, da je mednarodno zelo močno organizirana v trustih in kartelih. Število zaposlenega delavstva pa kljub milijardnim investicijam ne presega nekaj milijonov delovnih moči. Vprašanje 40urnega tednika torej najbrže ne bo težko rešiti za kemično delavstvo. Predkonferenca pri Mednarodnem uradu za delo v Ženevi je potekla zelo ugodno. Krščanski strokovničar je opozoril tedaj, da ima kemično delavstvo radi napetega dela pravico do skrajšane delovnega časa, posebno še, ker je to

delavstvo izpostavljeno v veliki meri poklicnim obolenjem in škodljivim posledicam racionalizacije. Zahteval je tudi prepoved zaposlitve žena in dela ob nedeljah. Delodajalci navedenim zahtevam niso naklonjeni. Zastopnik delodajalcev je njih sprejem odbil v imenu svoje skupine. Če bi bila uvedba 40 urnega delovnega tednika odvisna od delodajalcev, bi bila stvar v resnici že izgubljena. Ker pa ni, še ni nič izgubljeno.

Nekdaj so veljale Združene ameriške države kot nasprotnik skrajšanja delovnega časa, sedaj pa je stopila na njihovo mesto narodno-socialistična Nemčija. In vendar uvedba 40 urnega delovnega tednika ne prinaša nikakih škodljivih posledic. Utemeljena pa je že v večjačji se brezposelnosti delavstva kemične industrije. Leta 1920 je bilo odpuščenih z dela v Opau 7000 delavcev. Medtem, ko je na eni strani strahovito pričela naraščati proizvodnja v kemični industriji, in sicer vsled racionalizacije, je pričelo padati število zaposlenega delavstva. Storitve je narastla v nekaj letih za 130 odstotkov.

Toda vse slabe posledice razvoja kemične industrije puščajo delodajalce hladne. Drugače sicer ne bi mogli nastopati proti uvedbi 40 urnega delovnega tednika. Letos se sestaja zopet mednarodna delovna konferenca, ki ukrepa o tej zadevi. Francija, Italija, Belgija in Čehoslovaška so naklonjene uvedbi skrajšane delovnega časa. Anglija je v tem oziru konservativna s svojim delavstvom vred, Amerika pa zavzema prijazno stališče. Tako je pričakovati na letošnji delovni konferenci sprejem za delavstvo ugodnih sklepov, ker so pač skoro vse države z močno kemično industrijo za skrajšanje delovnega časa.

Tudi naša država je odredila delegacijo za mednarodno delovno konferenco. Po stari praksi zastopajo jugoslovansko delavstvo zopet sami marksisti (iz Slovenije Lovro Jakomin). To samo zato, ker se vsi krščanski strokovničarji Jugoslavije jasno ne zavedamo, da je moč le v enotnosti in znanju reševanja praktičnih vprašanj. Ker si nismo na jasnem v glavnih stvareh, nastopajo kot predstavniki jugoslovanskega delavstva iz leta v leto oni, ki imajo za seboj desetinko delavstva Jugoslavije.

Kako naj motrimo načrte o zakonski ureditvi minimalne plače.

Čim je bila od kr. vlade izdana uredba o minimalnih plačah, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodništvu, tedaj se je od gotove strani skušalo vplivati na delavstvo, da bi uredbo, ki je ena izmed najbolj sodobnih prireditev na polju socialne zakonodaje, sprejelo kar najbolj mogoče apatično. Da delodajalci niso sprejeli uredbe z zadovoljstvom in veseljem na znanje, je razumljivo, kajti z uredbo in z njenimi določili je država pokazala, da državi ni vseeno, če delodajalci plače delavstvu od leta do leta znižujejo in na račun teh odtrganih zaslužkov zvišujejo svoje dobičke in na ta račun vrše nezdruvo konkurenco. Kapitalisti se kot posamezniki bore, da svoje delovanje čim bolj razvijejo. V tem smislu se tudi vzajemno podpirajo. Borba za obstoj jih napeljuje v to, da čim ceneje proizvajajo, da zamorejo čim ceneje prodajati blago.

René Bazin

31

Žito poganja.

Roman.

Po stoštriniipetdeseti izdaji prevedel Viktor Cokan.

Odšel je. Tema ga je kmalu zakrila s plotovi in med cestnimi nasipi. Po gozdni poti je šel proti Volčjemu dolu. Gozd ga je sprejel, ga skrtil ter mu pospešil korak. Da ga ne bi videli, se je priplazil do Gilbertovih vrat. Vrata so bila od znotraj zapahnjena. Naselje je spalo, le otročji krik se je zasiljal, ki ga je mati takoj uspravila. Vranar je šel okoli hiše in odprl lesa v zadnjem delu vrta.

Tu je našel na nekem drvu sedečega moža, ki je razmišljal, ali pa je spal. Glavo je imel naslonjeno na roke. Zažvižgal je kakor ptič, ki se zbudi. Senca se je dvignila.

— Potep, hočeš, da te z vilami?

Miren Gilbertov glas je zazvenel po vrtu, a ni ustavil Vranarja, ki je vrgel raz sebe plašč, nato pa dvignil lovsko torbo, ki jo je nosil preko rame.

— Ne plaši se, moj stari, jaz sem, Vranar, ki te prihajam obiskat...

— Pridi rajši drugič; noč je, nisem razpoložen.

— Ravno radi tvojih skrbi prihajam.

Vranar je med tem, ko je Gilbert sedel nazaj na drvo, stal pokonci, naslonjen na svojo palico.

— Tvoja hčerka, pri kateri bo jutri notar razprodal...

— Ne bo me tam! Ne govori mi o njej in če te je ona poslala — molči! Pusti me! Ves sem potr... moja hčerka, tovariši, delo, mrtva žena... vse...

— Saj pravim, življenje je kakor morje, ki sem ga videl, ko sem bil še majhen: pravijo, da globlje,

ko se pogrezaš vanj, bolj je slano. Ne morem te ozdraviti, Kloké, toda vem, da si pravičen mož.

— Čemu mi je to v dobro?

— Da ne pustiš, da bi ti, ki so odvisni od tebe, jemali imovino drugih...

Gilbert se je dvignil in je grabil za beračevo roko:

— Ne govori mi o tem! Zgubil sem ves svoj denar radi hčerkinje prodaje; izgubil sem mir in pokoj. Kaj hočeš, da še več dam?

— Pusti me in me poslušaj! Ko je sodni sluga prišel k njima zadnjega maja, ali mogoče misliš, da je vse Liréjeve živali zapisal?

— Brez dvoma.

— Motiš se.

— Kako?

— Teh ni mogel zapisati, ki so bile v gozdu!

— Skrite?

— Za vraga, vsi v Fontenáj to vedo, le ti ne!

— Tatovi! Moji otroci tatovi! Norčuješ se, Vranar! Toda jaz ti bom te želje pregnal!

— Kar pojdi to noč pogledat tja, pa boš videl, da se ne šalim. Odpri hlev; videl boš, da je troje krav manj; v ovčaku muckajo štiri ovce, v konjušnici ni najlepše kobile.

— In kje so živali?

Vranar je zamahnil z glavo na levo in desno, da bi pokazal, da so raztresene tu in tam po deželi.

— V zavetju čakajo, da bo prodaja končana. Potem jih bodo po prodali prijateljem. Toda upniki ne bodo o tem ničesar vedeli, niti notar niti sodni sluga. In tvoj zet, Gilbert, bo še imel denarja za zabavo!...

Dinar je močnejše stresel beračevo roko.

— Ne varaj me, Vranar, ali pa te bom poiskal v gozdu in bova obračunala. Moja hčerka tatica!

Živina skrita! Povej mi imena krivcev, ki so skrili živino! Vranar, povej in grem!

Vranar je tiho, ne da bi se zganil, kajti noč je bila tiha in ni bilo treba, da bi ga sosedje slišali, povedal imena kmetij ali ljudi. Nato si je vrgel plašč na hrbet in obesil bisago na ramo.

— V gozdu imam svoj brlog; z bogom, Gilbert: to uslugo sem ti naredil, ker si dober mož. Kadar ne bom imel več kruha, mi ga boš dal?

Gilbert se je že vrnil v hišo. Tipaje je vzel cepec, zaklenil je omaro, kjer je bila hrana. Ko je odšel, je bil vrt prazen. Gorka megla je zavijala zelenjavo, hruške, panje, mejo in gozd okoli in okoli. Luna se je morala že dvigati, kajti od daleč neke se je slišalo tuljenje potepuškega psa; kakor človek, ki ni čisto pri pameti, je začel teči, skakajoč preko ograj, šel je preko polj ter s krepelcem razmikal veje. Tekel je proti kmetiji svoje hčerke.

Kmalu se je prikazala v že blesteči se megli hiša, kjer bo jutri razprodaja. Gilbert je poslušal. Mož in žena sta morala spati. Še bolj se je približal in prisluškotal pri polknicah. Nato je šel previdno ter odprl vrata pri hlevu, pri konjušnici, pri ovčaku, pri svinjah...

Ko se je torej prepiral o resnici, je zakričal z vsemi močmi v noč, obrnjen proti hiši:

— Tatova! Tatova!

V urnem teku je zbežal na hrib nad kmetijo.

IX.

Prodaja pri Liréjevih.

Dan potem, ko je sodni sluga popisal pohištvo na Liréjevi kmetiji, se je Liré odpravil k notarju. Ta je bil že navajen na take hrupne obiske zasledovanega dolžnika. Za nič se ni brigal, poslušal je proteste; znal je izrabiti trenutek, da je posegel vmes

Ker se pa pri sirovinah, prevoznini, režiji ne da veliko pristriči, zato je delavčeva mezda najbolj primerna, da se jo zniža sistematično na beraško miloščino. Delovna sila delavčeva je najbolj nezaščitena. Železo, papir, cink, cement imajo stalne cene. Samo delavec nima nobene cene! Delavca je lahko vzel delodajalec dosedaj v kalkulacijo za vsako ceno, ki mu je v njegovem računu prav prišla, samo da je na račun delavčevega zaslužka lažje konkuriral svojemu nasprotniku.

Določitev minimalne plače je bila nujno potrebna

Delavec običajno nima ničesar drugega kakor samo svoje žuljave roke, s katerimi služi kruh sebi in svojem. Navezan je delavec torej izključno na to, da svojo delovno silo da v najem delodajalcu. Toda koliko pa prejme dandanes delavec za svojo delovno storitev? Malokdaj so mezde take, da se more delavec in njegova družina primerno preriniti skozi življenje. Kaj pravi statistika? Povprečni dnevni zaslužek delavca v letu 1930 je znašal 26.50 Din, do leta 1935 se je znižal že na 21.65 Din, to je za 19%. V Jugoslaviji je danes zavarovanih čez 650.000 delavcev, od teh zasluži 330.000 delavcev 20 Din na dan, okrog 8 Din dnevno (najbrž pri 10, 12 in še več urnem delu) pa zasluži 86.500 delavcev. Sedaj pa primerjajte: eksistenca za samskega delavca po uradnih statistikah znaša 800 Din, za štiričlansko delavčev družino pa 1944 Din. Torej 53% delavstva v naši državi ne prejema za svoje delo niti najnujnejših sredstev, ki so človeku potrebni za življenje.

Tudi v Sloveniji so se kot posledice gospodarske krize pojavile mezde od 1 do 2 dinarja. Delavstvo si je sicer s pomočjo samoobrambe v svojih strokovnih organizacijah v letu 1936 priborilo v nekaterih strokah malo boljše življenjske pogoje. Pri pretežni večini pa je ostalo vse pri starem, kljub temu, da je delavska kronika beležila v preteklem letu okrog 370 stavk in od katerih je bilo 250 uspešnih. Ker pa delavci prav dobro vemo, da so delodajalci vedno na delu, da na račun manjših delavskih plač zvišujejo svoje dobičke in na račun delavskih žuljev racionalizirajo svoje obrate itd., tedaj je bilo potrebno delavske plače zaščititi, in sicer v dveh pravih:

1. Onemogočiti je beraške plače (ko je delo samo na pol ali sploh ni plačano) po 50 par, 75 par, 1, 1.50, 1.75, 2 Din na uro, s posebnim zakonom.

2. Skalo od najnižje plače navzgor je puštili odprto, tako da bodo zamogle strokovne organizacije s svojo borbo doseči šele prave eksistenčne, delavčevemu življenju primerne mezde. To merilo je imel tudi zakonodajalec, ki je sestavljal uredbo o minimalnih plačah, kolektivnih pogodbah, poravnavanju in razsodništvu.

Kaj ni prav delavskim demagogom pri uredbi

Uredba je velikanski korak naprej k ureditvi in zboljšanju delovnega prava v naši državi. Tako uredbo je zahtevalo delavstvo že več let. Ker pa je problem dobre in vsestranske ustrezajoče določitve minimalnih mezd silno težak in zapleten,

je jasno, da se s prvim sunkom ni moglo določiti minimalno mezdo n. pr. od 4.50 Din naprej. Vsled tega pa je možno tako veliko omalovaževanje uredbe z gotove strani, kajti v dveh krajih in v dveh delavskih strokah niso enake prilike in enake okoliščine, ki vplivajo na plačo. Na jasnem si mora biti vsak razumen in razsoden delavec, da skoki od 50 par na 3, 4 in 5 Din navsezadnje tudi niso zdravi. Vsako stvar je treba urediti, če le mogoče, polagoma, vendar dosledno. Saj tudi današnja socialna zakonodaja, katere blagodati smo deležni vsi skupaj, ni nastala čez noč, preko enega leta, temveč je nastala in se zgradila šele po več desetletnih borbah in žrtvah. Če je danes z ministrsko uredbo določena najnižja urna plača od 2 do 3 Din za neizučene delavce, bomo pozneje z organizacijami, deloma s kolektivnimi pogodbami in deloma pri zakonodajalcu dosegli zboljšanje. Morda ni več daleč čas — če bomo znali svoje delovne usmeriti v pravi pravec — da se bodo določile najnižje mezde za izučene, tako zvane kvalificirane delavce, in sicer ne s 3 Din urno plačo, temveč s 5 in še več dinarsko urno plačo. In tudi za navadne delavce se bo takrat meja najnižje dovoljene plače dvignila od 3 na 4 Din.

Vsega tega pa demagogi, ki imajo interese, delavstvo držati v stalnem razrednem sovraštvu in v marksistični miselnosti, ki uči, da je bolje, da se delavcu slabše godi, da je vsaj bolj dovzeten za njihove nauke, je bolj »revolucionaren« itd., nočejo in ne marajo uvideti. Neki sodrug socialist je namreč v več tisoč izvodih izdal brošuro o uredbi, in sicer v tem smislu, kako bi za Slovenijo najbolj idealno »po njegovem mnenju« morala izgledati. Druga stvar pa delavske demagoge boli, ker pri sestavi uredbe niso sodelovali in ker jo je izdala ravno sedanja vlada.

Značilno je pri debati, ki se suče okrog zakonske ureditve minimalnih plač, da vsi »prijatelji« delavstva dosledno in trmasto molče v svojih izjavah in v svojih listih in glasilih, kolikšnega pomena je uredba za delavstvo v svojih ostalih poglavjih, v katerih se ureja sklenitev kolektivnih pogodb, razsodništva, poravnavanja in o važnih kaznih, ki jih ministrska uredba predpisuje za vse one, ki določil uredbe ne bodo izpolnjevali. Mislimo, da bi mi delavci morali postati pozorni že na to dejstvo, namreč, da se uredbe delodajalci zelo boje in da uredbo skušajo z vsemi sredstvi poslabšati. Ker pa oblast vidi le prevelike razlike o zaslužku, ki ga prejme delavec za svoje delo, in o življenjskih potrebščinah, zato skušajo delodajalci izvedbo uredbe odložiti kolikor mogoče daleč. Za nas delavce je jasno, da uredba ne more biti slaba, če se je branijo delodajalci — ali ni mogoče to res?!

Na kakšni osnovi se bodo določile najnižje plače v Sloveniji?

Po ministrski uredbi ima vsak ban za področje svoje banovine, kadar to terja javna korist ali katere izmed prizadetih strank, predpisati posebno minimalno plačo, ki lahko znaša od 2 do 3 Din na uro, v posebnih slučajih pa ban določi tudi višje mezde nad minimalno plačo v smislu člena 14. Skoro v vseh banovinah so že določene minimalne mezde, seveda prikroje-

ne razmeram dotične banovine. Ker so eksistenčne in delovne razmere pri nas v Sloveniji čisto druge narave kakor v večini ostalih banovin, zato hoče naš ban problem najnižjih plač zagrabiti resno in temeljito, tako da bo takoj upošteval vse činitelje, ki vplivajo na določitev najnižjih mezd. Seveda se mora tudi ban dravske banovine držati zakonskega okvira, ki je podan v ministrski uredbi. Če bo plača od osnovne mezde do minimalne mezde v ministrski uredbi možna od 2 do 3 Din, za kar je podana možnost spremembe v členu 1, odst. 3, bo ban predpisal lahko večjo minimalno mezdo za pomožno delavstvo, kakor bo predpisana sedaj. Po načrtu banovinske naredbe o minimalnih plačah je delavstvo razdeljeno v tri skupine, za katere bi bile določene naslednje minimalne mezde: 1. najmanj 2.50, 2.75, 3 Din za delavce in delavke nad 18 let starosti; 2. 2, 2.25 in 2.50 Din za delavce in delavke v starosti pod 18 let. Za delavstvo v obrti in trgovini v krajih s pod 5000 prebivalci bodo znašale minimalne mezde za delavce in delavke 2.25, 2.50, 2.75 Din. Prejemki v naravi se bodo zaračunavali: za celodnevno hrano 8 Din, za stanovanje 2 Din na dan. Iz določitve minimalnih plač so izvzeta rudarska podjetja, topilnice železa in jekla itd. z vsemi priključenimi obrati.

Na anketi so delavski zastopniki predlagali k posameznim členom banovega osnutka spremembe, tako da se za obrti in trgovino določi nižjo mezdo le za kraje z manj kot 2000 prebivalci, in to šele takrat, če niso to letoviški ali industrijski kraji. Kot industrijska podjetja (za točko 1) naj se smatrajo vsa ona podjetja v smislu zakona o zaščiti delavcev, pri katerih je zaposlenih že 15 delavcev. Na posvetovanju dne 29. maja na banski upravi, kakor smo že poročali v našem listu, ni prišlo do kakih važnih sklepov. Opaziti je bilo predvsem, da delodajalci niso povedali tega, kar bi morali. Njihova agitacija proti uredbi gre predvsem le za nekatere stroke delavstva, za večino strok pa ne rečejo ne bev ne mev, ker vedo, da industrija pri nas v Sloveniji brez vsake škode prenese minimalne mezde 2.50 do 3 Din. Če bo delavstvo znalo sedanjo situacijo obrniti sebi v prid, se bo povprečni zaslužek delavcev in delavk (kar za delavce preje pred uredbo skoro ni bilo možno) znatno zvišal. Toda nekateri delavski demagogi tega ne razumejo. Pri gotovem delu strokovnih organizacij se vrši sedaj velika polemika, zakaj ne določa banova uredba eksistenčnih plač, zakaj ne uvidi, da so se življenjske potrebščine podražile za 30% itd. Ker tega niso pri banovinskem osnutku dobili — nemogoče je to čez noč napraviti, ker bi se uredbe delodajalci še manj držali — pravijo, da je uredba zanič, da je treba počakati — isto pravijo delodajalci! — in da delavske strokovne organizacije ne bodo kos vsemu delu, če bi se minimalne plače določile na pr. 2 Din. Ker pa so te strokovne organizacije (rdeča in bela barva) v večini, zato je izdelan nov predlog, ki določa, da naj bodo plače za pomožno delavstvo brez izjeme določene na 2 Din, za kvalificirane delavce pa naj bo minimalna plača 3 Din.

Če je pa ta način ureditve najnižjih plač najbolj pameten in priporočljiv, je veliko vprašanje. Mislimo, če se že takoj razdeli

delavstvo na tri skupine od 2.50 do 3 Din, tedaj bodo sadovi zakonske ureditve plač neprimerno vidnejši, kakor pa, če bi vso stvar odložili ali pa določili minimalno plačo 2 Din za navadne delavce, 3 Din pa za kvalificirane delavce. Da je to zadnje zgrešeno, dokazuje že dejstvo, da je ban vrbaške banovine z naredbo z dne 22. maja določil za skupino delavcev, drvarjev, gozdne delavce, tesače, delavce na žagah itd., ki so najslabše plačani, minimalno mezdo 2.75 Din na uro.

Postavimo samo tale primer: delavci v lesni in gozdno-žagarski industriji bodo prejeli v Sloveniji, ko pravijo, da je vse dražje, najmanj 75 par na uro manj, kakor v vrbaški banovini. Upoštevali moramo tudi dejstvo, da je naloga delavskih organizacij, da v uredbi dvignejo minimalno mezdo za one skupine delavstva, ki so najbolj izpostavljene izkoriščanju kapitala in kateri delavci dosedaj niso iz kakršnihkoli razlogov bili organizirani.

O poteku posvetovanj glede uredbe bomo še poročali. Pre.

Nogometni pregled. Glavni dogodek minule nedelje je bila revalna tekma med Gradjskim in Genovo v borbi za srednjeevropski pokal. Tekma se je vršila v Zagrebu pred 15.000 gledalci. Italijani so tudi na zagrebških tleh pokazali, da so boljši, kakor je naš državni prvak, ter so zmagali 3:0. Gradjski je s tem izpadel iz tekmovalja za srednjeevropski pokal, ki se bo nadaljevalo brez zastopnika naše države. — Ista usoda je zadela tudi romunskega državnega prvaka, ki je sodeloval pri pokalnih tekmah, pa je po dvakratnem porazu izpadel. — V domačem nogometnem sportu so bile važne v nedeljo še tekme prvakov posameznih podvez za vstop v državno ligo. Našo slovensko podvezo zastopa SK Železnikar iz Maribora, ki je igral v nedeljo svojo prvo kvalifikacijsko tekmo v Varaždinu s tamošnjim Slavijo. Tekma je končala neodločeno 0:0. — V Beogradu je igral znani italijanski klub Lacio iz Rima, ki spada med najboljša italijanska nogometna moštva. Imel pa je malo sreče, ker je prvi dan izgubil proti Basku 1:2, drugi dan proti BSK pa celo 0:3. — Zanimiva tekma se je vršila v Amsterdamu med reprezentanco Srednje Evrope in reprezentanco Zapadne Evrope. Prvo reprezentanco so tvorili najboljši igralci Italije, Čehoslovaške, Avstrije in Madjarske, drugo pa igralci Nemčije, Nizozemske, Belgije in Francije. Zapadna Evropa je pokazala zelo lep nogomet, Srednja Evropa pa je boljše napadala in streljala ter je zmagala nad Zapadno 3:1. — V Nemčiji se je v nedeljo odločilo državno prvenstvo, katerega si je priboril klub Schalke, ki je premagal FC Nürnberg 2:0.

Lahka atletika. V nedeljo je bilo več zanimivih lahkoatletskih prireditiv. V Ljubljani so nadaljevali z izbirnim mitingom za sestavo ljubljanske reprezentance v troboju Ljubljana-Zagreb-Beograd. V nedeljo so se vršili teki in skoki ter je bil postavljen nov državni rekord na 10.000 metrov. Postavil ga je Ilirijan Bručan, ki je pretekel progo v času 32.28,6 (dosedanj rekord je znašal 33.03,8). Bručanov čas je tudi za mednarodne razmere dober. — V Mariboru se je vršilo v prireditvi SK Železnikarja prvenstvo v desetboju. Prvi je Kleut (Železnikar), drugi Hlade (Železnikar), tretji Smerdel, četrti Vidic (oba Maraton). — V Beogradu so imeli mednarodni ženski lahkoatletski miting, katerega so se udeležile poleg naših še lahkoatletke Avstrije, Čehoslovaške in Madjarske.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtega jutraj in jih je treba plačati naprej.

in zaključil: »Prav imate, da nočete biti zarubljeni. Ni prijetno, če človeka vlačijo po lepakih in časopisih na ta način... Poslušajte me: spremenite dražbo v prostovoljno prodajo, naredite se, kakor da ste kmet, ki se prostovoljno odpove svojemu imetju. — Hm, res ni prenapačno, toda kako? — Zelo priprosto. Dajte možnost svojemu lastniku, da prodaja vse vaše pohištvo in vso živino; prepisal bom akt in prodaja bo nekoliko pozneje, na dan, ki ga bomo skupno določili. Prav?«

Nasvet je bil dober in vsak ga je sprejel.

V nedeljo 22. julija, okoli enih, se je pripeljal notar, že starejši, pa še zabaven. Pripeljal se je na dvorišče s svojim pisarjem, ki je nosil aktovko iz turškega usnja. Izklincevalec je prišel že prej, bil je to star mož, suh in bled, imel je široka prsa, oblečen je bil črno radi uslužnosti do sodnije, s katero je bil mnogokrat sosed. Povsod po okolici je užival spoštovanje radi svoje vesele npravi, s katero je izvajal višje ponudbe. Glas pa je imel močan in uveljavljajoč. Te tri osebe so se pripravile, takoj ko je bil voz razprežen. Ob vodnjaku in vzporedno s hišo so že bili razstavljeni plugi, brane, sejnalnik, dvoje dvokolic, ciza, vetrnik, na drugi strani vodnjaka pa je bila ena železna postelja, ena lesena in še nekaj stolov. Ravno nasproti ob zidu pa je bila najprej ena stara bela kobila, privezana na železen obroček; glavo je imela v senci, telo na soncu, dremala je in rep je zganila le, da je pregnala muhe raz svojega bleščečega se hrbta. Nekoliko dalje je bila dolga miza, za katero je bil izklincevalec — miza je bila prej v veliki kmečki sobi —, bila je obložena s predmeti, ki bodo prvi prodani: pozlačena stenska ura, kozice, kuhinjska posoda, blago, obrisače, srajce, robci, kupi krožnikov in kovinastih pokrovč. Še dalje nasproti stopnic, kjer je bil vhod, so postavili stol

za pisarja in mizo za obleko — za obleko Marije Liré —, tam je bilo črnilo, pero, beležnica in popečaten zvezek, odprt na prvi strani.

— Čez eno uro in pol začnemo z razprodajo! je rekel notar, ki se je sprehajal po dvorišču ter se pogovarjal s strankami.

Ljudstva še ni bilo mnogo, toda pomalem se je množilo. Preko travnikov, po poti, ki vodi od trga, je vsak trenutek prišel eden ali dva, prihajali so previdno, počasne hoje, ter mislili na to, kaj bi se najceneje kupilo. Prihajali so rajši, ko so zvedeli, da sta se Liréja, mož in žena, zaprla v zadnjo sobo, da ne bi bilo očitkov. Nekaj žen je prišlo s spremstvom in med stoječimi možmi so naredile polkrog ter začele sedati na pluge in na kamenit rob pri vodnjaku.

Trška ura je bila pol, notar je odvrnil cigareto, ki jo je kadil, se približal suhemu pisarju, ki je sedel in je iz spoštovanja vstal ter zamahnil zbranim ljudem, da naj molče, in je glasno rekel, oči je imel obrnjene proti zvezku popečatenega papirja:

— Leta 1906 v nedeljo 22. julija bo na prošnjo gospoda Liréja Štefana, kmeta v kraju, ki se mu pravi Trn, v fontenjski občini, razprodaja pohištva in živali, ki pripadajo Liréju in njegovi ženi.

Ko je prebral, je spremenil ton, gledajoč prisostvovalce:

— Dobro poslušajte, je rekel, običajne pogoje: deset proti sto za dražbo, tri manj za tiste, ki takoj plačajo; vsi pa morajo plačati v gotovini...

Nato pa je dodal:

— Izklincevalec, k svojim stvarim!

Nekateri so se zasmejali v žgoč dan. Ljudje so bili rdeči radi vročine. Ženske so iskale majhno senco pri vodnjaku. Izklincevalec je vzel pozlačeno stensko uro, kjer sta bila upodobljena dva goloba.

— Gospe, stenska ura za petnajst frankov!

To uro je kupil Gilbert Kloké za hčerko osem dni pred poroko, prinesel jo je iz Korbiní, držeč jo na kolenih, ovijajoč jo z rokami kakor nekaj dragocene, medtem ko je bodoči zet vodil pokrit voz.

— Za petnajst frankov petdeset, za šestnajst, šestnajst petdeset...

Črna koprena Marije Liré se je pokazala čisto blizu za zavesami. Skoro nihče je ni opazil. Notar je izgovoril: »Izdražbano!« in nekdo je odnesel uro.

Drug za drugim so bili prodani predmeti, ki so bili naloženi na dolgi mizi. Kljub vsemu izklincevalecemu prizadevanju ni bilo previsokih ponudb.

Toda oživilo je, vsaj nekoliko, proti trem, ko je notar naznanil prodajo konj, goved, ovc in ko se je mlad trški deček, ki ga je komisija najela, pogljal proti beli kobili, odvezal konopec in obrnil žival, da bi jo predstavil občinstvu. Dvesto mož ali žena iz Fontenáj ali iz sosednjih trgov je bilo sedaj tu. Kmetško orodje je bilo razneseno na vse strani. Približali so se. Šum in smeh se je dvignil.

— Pogledamo malo na zobe? je vprašal neki kmet.

— Stara je, je rekel drugi.

— To pa radi tega, ker je bela, je rekel tretji. Ko sta jo Liréja vpregala, se mi zdi, da je bila drugačna.

— Za stopetdeset frankov, je prekinil izklincevalec.

Nagnil se je naprej, s pestmi je bil naslonjen na mizo, z očmi je iskal nemih višjih ponudb v sosednjih očeh, ko je neki porogljiv glas iz konca dvorišča pri vohodu na pot, ki vodi proti trgu, zaklical:

— Liré! Pokaži se, moj dečko, poglej!

— Vranar kriči, je rekel notar.

(Dalje sledi)